اعزام دانشجویان دکتری دانشگاه خوارزمی به آلمان

فرهیختگان| مدیر همکاری‌های علمی بین‌المللی دانشگاه خوارزمی از فراهم شدن زمینه اعزام دانشجویان دوره دکتری برای گذراندن دوره‌های شش تا ۹ ماهه به کشور آلمان خبر داد. غلامرضا کریمی گفت: «براساس قرارداد همکاری میان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و موسسه تبادلات آکادمیک آلمان (DAAD) که در تیر ۱۳۹۵ به امضای نهایی دو طرف رسید، اعزام دانشجویان دوره دکتری برای استفاده از دوره‌های شش تا نه ماهه به کشور آلمان امکان‌پذیر شده است. اعزام دانشجویان دکتری به آلمان جهت فرصت مطالعاتی و پژوهشی به صورت مشترک و با حمایت مالی دو طرف انجام خواهد شد.»

خبر خانه

ایران در آستانه اخراج از اتحادیه انجمن‌های ریاضی دنیا

فرهیختگان| رئیس انجمن ریاضی ایران، این انجمن را در آستانه اخراج از اتحادیه انجمن‌های ریاضی دنیا به دلیل عدم‌پرداخت حق عضویت دانست. محمدعلی دهقانی گفت: «انجمن ریاضی ایران در اتحادیه انجمن‌های ریاضی دنیا از ماکزیمم پنج رتبه چهار را داراست و در صورت صعود به رتبه پنجم به جمع کشورهای برتر در این حوزه می‌رسد. حق عضویت در این اتحادیه سالیانه ۱۱هزار یورو است که متاسفانه ایران طی سال‌های اخیر هیچ هزینه‌ای بابت حق عضویت به این اتحادیه پرداخت نکرده است. این مساله موجب شده کشور ما در آستانه اخراج از اتحادیه انجمن‌های ریاضی دنیا قرار گیرد که در صورت اخراج باید تمام فعالیت‌های خود را از صفر شروع کنیم و همچنین ارتباطات و مناسبات ما نیز با کشورهای پیشرفته در این حوزه قطع می‌شود.» به گفته دهقانی در این راستا به سازمان برنامه و بودجه، وزارت علوم و معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری مراجعه شده است اما هیچ‌کدام از این نهادها به دلیل کمبود بودجه حق عضویت را برعهده نگرفتند، البته در سال‌های قبل هم حمایت کاملی از ما برای پوشش‌دهی برنامه‌ها صورت نگرفته بود. از سوی دیگر هزینه‌های انجمن سالانه بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ میلیون تومان است، این درحالی است که درآمد انجمن تنها از طریق حق عضویت اعضا آن هم در حدود ۶۰ تا ۷۰ میلیون تومان تامین می‌شود. دهقانی گفت: «دانشگاه‌های بزرگ دنیا از مدال‌آوران ما با عزت دعوت می‌کنند این درحالی است که در کشور ما به این نخبگان اهمیت چندانی داده نمی‌شود، به‌گونه‌ای که ۲۰ سال پیش به مدال‌آوران مسابقه ریاضی پنج سکه تمام جایزه داده می‌شد اما این جایزه هم‌اکنون به ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومان رسیده است.» او با اشاره به اعطای بزرگ‌ترین جایزه ریاضی به مریم میرزاخانی و بهترین جایزه اتحادیه اروپا به سارا زاهدی، بر ضرورت حمایت جدی از نخبگان و نابغه‌های ریاضی برای جلوگیری از بروز مساله فرار مغزها تاکید کرد.

تولید نفت و گاز از جلبک در مدت ۲۰ دقیقه

فرهیختگان| پژوهشگران مرکز رشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت با الهام از فرآیند تولید نفت در زیرزمین، دستگاهی را تولید کردند که قادر است در مدت ۲۰ دقیقه از جلبک، نفت و گاز تولید کند. فرشته قربانی از محققان این طرح گفت: «این پروژه با پرورش جلبک آغاز شد که با استفاده از حوضچه‌هایی اقدام به کشت و پرورش جلبک کردیم. پس از این مرحله جلبک‌های کشت داده شده خشک می‌شود که پودر این جلبک به فروش می‌رسد، ضمن آن که نوآوری روی این محصول انجام شده است. با اجرای مطالعاتی تلاش شد از جلبک تولید شده اقدام به تولید نفت کنیم که برای این منظور دستگاه خاصی ساخته شد. در فرآیند این دستگاه ابتدا نفت خام و پس از آن نفت سفید تولید می‌شود. نفت تولید شده دقیقا مشابه نفت طبیعی است و در حال حاضر روی تولید نیمه‌صنعتی این نفت مطالعاتی را در دستور کار داریم.» به گفته او مکانیسم تولید نفت در زیرزمین در این دستگاه پیاده‌سازی شده است، از این‌رو از این دستگاه با استفاده از جلبک می‌توان نفت و گاز تولید کرد.

پیوند دانش دانشگاهی، فرهنگ و بازار کار در گفت‌وگو با علی کولیوند

کارآفرینی فرهنگی جهادی می‌خواهد

عکس هوایی از شهر بوشهر

روناک حسینی
ronak.hoseini@fdn.ir

وقتی سخن از کسب درآمد بر مبنای دانش به میان می‌آید، توجه اغلب مردم معطوف به رشته‌های فنی و مهندسی است. اما چطور می‌توان از تمام دانش دانشگاهی برای شروع یک کسب‌وکار استفاده کرد؟ فارغ‌التحصیلان بیکار دیگر به گفتمانی رایج در کشور تبدیل شده است. حقیقت این است که دستگاه‌های دولتی توان استخدام خیل عظیمی از نیروی‌های آماده به کار دانشگاهی را ندارند. در این میان نیاز است فارغ‌التحصیلان در رشته‌های مختلف، به فکر راه‌اندازی کسب‌وکاری مبتنی‌بر آموخته‌های دانشگاهی خود و مستقل از جریان دولتی اشتغال باشند. در این میان تامین سرمایه اولیه برای عده بسیاری مانعی بزرگ به حساب می‌آید. سیستم‌های حمایتی بسیاری برای پشتیبانی از کارآفرینان در نظر گرفته شده است و از آنجا که بناست فرهنگ کارآفرینی در تمام سطوح جامعه تقویت شود، دولت نیز در این راستا دست به کار شده است. صندوق کارآفرینی امید یکی از این سازوکارهای دولتی است که از کارآفرینان حمایت می‌کند. توجه به بناهای باارزش قدیمی، چیزی است که از مدت‌ها پیش بسیاری از رسانه‌ها بر آن تاکید داشته‌اند و سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی هم در طول این سال‌ها نشان داده با منابع محدودی که در دسترس دارد، نمی‌تواند این بخش را به‌طور کامل مورد حمایت قرار دهد. به همین دلیل این سازمان از همکاری بخش‌های خصوصی استقبال می‌کند و صندوق کارآفرینی امید نیز در راستای ماموریت‌هایش که حمایت از مشاغل خرد و کوچک است، با سازمان میراث فرهنگی تفاهمنامه‌هایی را به امضا رسانده است. علی کولیوند دانشجوی دکتری معماری، که به دلیل علاقه شخصی با مرمت یکی از خانه‌های تاریخی در استان بوشهر در این راه قدم گذاشته و پروژه‌ای را به نام خانه فرهنگ و هنر بوشهر کلید زده است، در مصاحبه پیش‌رو درباره اقدامات انجام شده، کمک‌های صندوق کارآفرینی امید و مشکلات این راه می‌گوید.

درآمدزایی از گردشگری مبتنی‌بر دانش

۱ این پروژه یک محور گردشگری است و به نام پروژه خانه فرهنگ و هنر بوشهر شناخته می‌شود. خانه فرهنگ و هنر بوشهر با مرمت چند بنای باارزش در محدوده بازار قدیم درصدد است با ایجاد جاذبه گردشگری از طریق تمرکز بر داشته‌های فرهنگی و کسب درآمد و اشتغال پایدار زمینه‌ای فراهم کند تا مالکان بناهای تاریخی مرمت و احیا را جایگزین تخریب و نوسازی آثار تاریخی کنند. شواهد و بررسی نمونه‌های متنوع نشان می‌دهد این مجموعه اثرگذاری لازم را داشته و به اهدافش رسیده است. یک سال و نیم است روی این پروژه کار می‌کنیم. با وجود اینکه در این مدت تنها یک فاز از پروژه انجام شده است، اما در همین مدت کوتاه نیز اثربخشی فعالیت‌هایمان را به عینه دیده‌ایم. به دلیل همین اثرگذاری و امیدبخشی توانستیم توجه‌ها را به خود جلب کنیم و مورد حمایت‌های بی‌دریغ مسئولان میراث فرهنگی استان قرار بگیریم. ما توانستیم در این محیط فرهنگی رونق ایجاد کنیم و اشتغال پایدار داشته باشیم. در اصل نحوه آشنایی ما با صندوق کارآفرینی امید از طریق همان میراث فرهنگی استان بود. این سازمان با صندوق کارآفرینی امید تفاهمنامه‌ای منعقد کرده بود. ما را هم در راستای همین تفاهمنامه به صندوق کارآفرینی امید معرفی کردند تا از تسهیلات آنها بهره‌مند شویم. تا پیش از این با این صندوق و حمایت‌هایش آشنا نبودیم. ما آنقدر در کارمان موفق بوده‌ایم که مسئولان تصمیم گرفته‌اند فازهای بعدی پروژه را با حمایت مالی مناسب تسریع ببخشند. مسئولان رده بالای استانی و ملی صندوق از این طرح در چندین مرحله بازدید کرده‌اند و در انجام روند درخواست و تصویب تسهیلات ما همه‌گونه همکاری داشته‌اند.

ایجاد فرصت‌های شغلی

۲ تفاهمنامه تا سقف پنج میلیارد ریال حمایت مالی تنظیم شده است. ما مراحل تشکیل پرونده را انجام داده‌ایم، اما هنوز از طرف صندوق مبلغی پرداخت نشده است. همه سرمایه‌گذاری‌ها تا اینجای کار شخصی بوده و ما تا امروز از هیچ‌گونه تسهیلات بانکی استفاده نکرده‌ایم. چند سال قبل و پیش از راه‌اندازی فاز اول مجموعه برای دریافت تسهیلات به یکی از بانک‌های استان مراجعه کردم؛ بانکی که تمام فعالیت‌های مالی‌ام در آنجا متمرکز بود و همیشه به حسن سابقه مشهور بودم. فکر می‌کردم بر همین اساس بتوانم بانک را راضی کنم تا به من اعتماد کنند و وامی را برای شروع کار در اختیارم بگذارند اما در کمال تاسف وقتی نماینده بانک برای بررسی طرح ما به محل مراجعه کرد، به صراحت گفت این طرح، یک طرح خیالی و محکوم به شکست است و ما در چنین طرحی ورود نخواهیم کرد. من از همان زمان از دریافت هرگونه تسهیلات صرف‌نظر کردم و تصمیم گرفتم تا راه‌اندازی حداقل بخشی از پروژه سراغ هیچ بانکی نروم. می‌خواستم کارم رونق بگیرد و ببینند این کار می‌تواند پیشرفت کند و یک طرح شکست‌خورده نیست. خوشبختانه حالا این اتفاق برای پروژه ما افتاده است. همه به عینه رونق این بنا و فعالیتش را دیده‌اند و شاهد پیشرفت‌های مالی و فرهنگی آن بوده‌اند. امیدوارم از این بعد تابوی سرمایه‌گذاری در بناهای تاریخی شکسته و فصل جدیدی در حمایت مالی از چنین طرح‌هایی آغاز شود. در حال حاضر در بخش اول پروژه ۹ نفر شاغل هستند، اما با راه‌اندازی کامل طرح، ۳۰ فرصت شغلی پایدار ایجاد خواهد شد. درخصوص رونق اقتصادی مجموعه باید بگویم که در مدت ۲۰ روز تعطیلات نوروزی، ۶ هزار نفر از این مجموعه بازدید داشته و از خدمات آن استفاده کردند. ما ابتدا ساختمان را مرمت کرده‌ایم و سپس در این مجموعه به انجام فعالیت‌های مختلف فرهنگی- هنری و پذیرایی از بازدیدکنندگان پرداخته‌ایم. همین هم سبب افزایش تعداد بازدیدکنندگان شده است. قرار است در آینده راه‌اندازی کامل مجموعه را داشته باشیم که شامل رستوران سنتی، کافه، هتل سنتی و گالری صنایع‌دستی است و امیدواریم این کارها بر این رونق و توجه بیفزاید.

زمان زیاد برای انتظار

۳ این مجموعه تا اینجای کار توانسته حمایت‌های مناسبی از طرح‌های اشتغال خرد انجام دهد، اما صندوق هم به‌عنوان بخشی از یک مجموعه کلان دولتی در روند ارائه خدمات زمان زیادی را صرف می‌کند. برای نمونه مراحل تصویب تفاهمنامه و اجرایی شدن آن برای پروژه ما که مورد حمایت ویژه هم بود نزدیک به یک سال به طول انجامیده است. کاهش روند رسیدگی از یک طرف و دریافت ضمانت‌های جایگزین و رفع موانع اداری می‌تواند در این خدمت‌رسانی بسیار موثر باشد. برای نمونه ما سند املاک را با ارزش چند ده‌برابری مبلغ تسهیلات در رهن بانک قرار داده‌ایم اما همچنان ضامن اداری هم باید آورده شود و همین کارها را متوقف می‌کند. تا زمانی که کارآفرینی به‌عنوان یک ارزش و جهاد مورد حمایت قرار نگیرد و به سرمایه‌گذار به‌عنوان فرصت‌طلب و سودجو نگاه شود، راه به جایی نمی‌بریم. من و ندا خاتمی‌فر که سرمایه‌گذاران این طرح هستیم، هر دو دانشجوی دکتری معماری و مرمت بناهای تاریخی بوده و با عشق به فرهنگ کشورمان دست به چنین کاری زده‌ایم. خوشبختانه در ادامه مسئولان محترم هم با علم به این عشق از هیچ کوششی برای به نتیجه رسیدن این طرح دریغ نکرده‌اند. امیدواریم این حمایت‌ها فراگیر شده و شاهد رونق فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در بافت‌های تاریخی باشیم و یادمان باشد اشتغال در گردشگری، یکی از پایدارترین و کم‌هزینه‌ترین الگوهای اشتغالزایی است.

از راست نمای قدیم و جدید ساختمانی که قرار است برای ۳۰ نفر ایجاد اشتغال کند

علی کولیوند کار آفرین دانشگاهی

آکادمی

استفاده از نیروی نخبه ایرانی خارج از کشور از طریق رایزنی‌های علمی

ایرانی‌های جهان متحد می‌شوند

فرهیختگان| زمانی فرار مغزها به عنوان یک بحران مطرح می‌شد. این‌که دانشجویان نخبه ایرانی راهی کشورهای دیگر دنیا می‌شوند و در دانشگاه‌های خارجی تحصیل می‌کنند و بعد هم دیگر برنمی‌گردند. حاصل هزینه‌ای که برای یک فرد از ابتدای دوران تحصیل او از طرف دولت پرداخت می‌شد، به این طریق به کشورهای دیگر می‌رسید. آنها امکان رشد و ترقی را برای نخبگان ایرانی فراهم می‌کردند و به این ترتیب ایران از تخصص این نخبگان محروم می‌ماند. بنیاد ملی نخبگان، وابسته به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری چندسالی است در تلاش است به طریقی راهی ارتباطی میان نخبگان ایرانی خارج از کشور و دانشگاه و صنعت داخل کشور برقرار کند. چندی پیش معاون علمی و فناوری رئیس جمهوری از بازگشت روزانه یک نفر از متخصصان و فارغ‌التحصیلان ایرانی به کشور از طریق پلت‌فرم جذب ۲۰۰ دانشگاه برتر دنیا خبر داد.

به گفته سورنا ستاری، معاون علمی و فناوری رئیس‌جمهوری از طریق پلت‌فرم طراحی شده توسط بنیاد ملی نخبگان برای فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های برتر دنیا، بنیاد توانسته فارغ‌التحصیلان ایرانی را دوباره به بازگشت و همکاری به کشور ترغیب کند و درحال حاضر روزی یک نفر از این طریق به ایران برمی‌گردد که قرار است در آینده‌ای نزدیک با در نظر گرفتن تسهیلات بیشتر برای بازگشت نخبگان این عدد افزایش یابد.

به گفته ستاری، این پلت‌فرم برای ۴۰۰ دانشگاه برتر دنیا در نظر گرفته شده است؛ اما فارغ‌التحصیلان برگشتی بیشتر از ۲۰۰ دانشگاه هستند که همین رقم کم نیز به دلیل کیفیت بالای آنها برای کشور فرصت خوبی ایجاد می‌کند و با این وجود باید به فکر افزایش این تعداد بود.

اهمیت نیروی انسانی متخصص

یکی دیگر از برنامه‌هایی که از سوی بنیاد ملی نخبگان بجد پیگیری می‌شود، توسعه اقتصاد مقاومتی بر مبنای این قابلیت نرم‌افزاری است. به اعتقاد ستاری، اساس و بنیان اقتصاد دانش‌بنیان، نیروی انسانی است، به همین دلیل هدف بنیاد معطوف بر افزایش توانمندی نیروی انسانی متخصص برای کشور است. در این میان برای تحقق این هدف، رایزنان علمی کشور نقش مهمی برعهده دارند. با توجه به اینکه استفاده از فناوری‌های موجود در دنیا برای کشور و تبادل فناوری بین کشورها بسیار ضروری است، رایزنان علمی می‌توانند در این مسیر قدم برداشته و به توسعه فناوری کمک بزرگی کنند. ستاری می‌گوید: «متاسفانه هنوز در بسیاری از کشورها رایزن علمی نداریم که این موضوع را باید جدی گرفته و جبران کنیم تا بتوانیم درتعاملات علمی و فناوری با دیگر کشورها به خصوص اتحادیه اروپا به نتایج خوبی برسیم. به طور مثال با کشور هند که در حوزه IT، مشاغل خانگی، فناوری های فضایی و ماهواره‌ها یک کشور پیشرو محسوب می‌شود چندان ارتباطی نداریم که این یک ضعف تلقی می‌شود و باید این نقیصه را جبران کنیم.»

> به گفته ستاری، این پلت‌فرم برای ۴۰۰ دانشگاه برتر دنیا در نظر گرفته شده است؛ اما فارغ‌التحصیلان برگشتی بیشتر از ۲۰۰ دانشگاه هستند که همین رقم کم نیز به دلیل کیفیت بالای آنها برای کشور فرصت خوبی ایجاد می‌کند و با این وجود باید به فکر افزایش این تعداد بود

بنا بر آمار منتشرشده از سوی بنیاد ملی نخبگان، در ایران شبکه‌ای از شرکت‌ها وجود دارد و این شبکه شامل ۱۰ هزار شرکت است. از این تعداد دوهزار و ۶۰۰ شرکت دانش‌بنیان هستند که می‌توان از این پتانسیل در حوزه‌های مختلفی مانند کشاورزی، گیاهان دارویی، پزشکی و ... استفاده کرد. رایزنان علمی کشور نیز می‌توانند توانمندی‌های کشور و نیروهای متخصص ایرانی را به دیگر کشورها معرفی کرده و شرایط استفاده از این نیروهای بالقوه را در دنیا فراهم کنند.

نقش موثر رایزنان علمی

پس از برجام در کشور موقعیتی فراهم شده تا مسئولان بتوانند از طریق رایزنی با هیات‌های اقتصادی کشورهای دنیا، زمینه‌های همکاری‌های مشترک را فراهم کنند. به گفته علی وطنی، معاون توسعه فناوری معاونت علمی، یکی از شروط ایران در برقراری رابطه اقتصادی با کشورهای دنیا، آوردن فناوری به کشور است. بنیاد ملی نخبگان توانسته است دانشجویان ایرانی را از دیگر کشورها جذب کند و بعد برنامه بنیاد این است که به گونه‌ای عمل شود که هر دانشجوی بازگشته به کشور یک فناوری نیز با خود بیاورد و فناوری را از طریق ایجاد یک شرکت دانش‌بنیان تجاری‌سازی کرده و در راستای حل مشکلات کشور گام بردارد.

در این میان رایزنان علمی کشور می‌توانند دانشجویان ایرانی را ترغیب کنند که رساله‌های دکتری خود را بر مبنای یکی از نیازهای داخلی انتخاب کنند تا پس از بازگشت به کشور بتوانند از آن برای رفع نیاز کشور اقدام کنند.

بنا بر اطلاعات منتشرشده از سوی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، در نقشه جامع علمی کشور ۷۳ اولویت کشور مشخص شده که ۱۵ اولویت تعیین شده در قالب ستادهای معاونت علمی در حال پیگیری هستند؛ اما اولویت‌های دیگر می‌تواند در قالب رساله دکتری دانشجویان به نتیجه برسد. رایزنان علمی می‌توانند فناوری‌های توسعه‌یافته کشوری که در آن فعالیت می‌کنند را به ایران منتقل کرده و در تعامل ایران با دیگر کشورها نقش داشته باشند.